

วัฒนธรรมโรงเรียน โรงบุญ 291978 เพิ่มทุนรักษ์สิ่งแวดล้อมและสุขภาพ

พรทิพย์ คำดี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์,
คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้

คุณพัลลภ กฤตยานวัช (2552: 44-55) กล่าวถึงนัยแห่งพระพุทธศาสนา ซึ่งตระหนักในความเปลี่ยนแปลงอันเชื่อมโยงกับสิ่งแวดล้อมไว้อย่างน่าสนใจ ดังตัวอย่างที่ขอยกมากล่าวไว้ดังนี้

“พระพุทธศาสนามีแนวความคิดว่า การเปลี่ยนแปลงของฝนฟ้าอากาศมีผลกระทบต่อป่าไม้ ต้นไม้ ชีวิตมนุษย์และสัตว์ทั้งปวงบนโลก และความร้อนจากดวงอาทิตย์ย่อมส่งผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงของระบบธรรมชาติและพื้นผิวของโลก ทั้งแม่น้ำลำคลอง มหาสมุทรและภูเขา รวมทั้ง ความพินาศของแผ่นดินของโลกในอนาคตด้วย ดังในพระสูตรที่ชื่อ “สัตตสุริยสูตร”

ซึ่งพระพุทธเจ้าตรัสถึงความไม่จีรังยั่งยืน ความไม่เที่ยงของสังขารมนุษย์ทั้งทางร่างกายและจิตใจ ตัวอย่างข้อความบางตอน “ขุนเขาสิเนรุโดยยาว 84,000 โยชน์ โดยกว้าง 84,000 โยชน์ ...เมื่อถึงกาลบางคราวที่ฝนไม่ตกหลายปี หลายร้อยปี หลายพันปี หลายแสนปี เมื่อฝนไม่ตก พืชคาม ภูตคามและติณชาติที่ใช้ เข้ายา ป่าไม้ใหญ่ย่อมเฉาเหี่ยวแห้ง เป็นอยู่ไม่ได้...” พระสูตรนี้แม้จะไม่มี ความมุ่งหมายสอนวิชานิเวศวิทยา แต่ให้ข้อคิดเป็นคติเตือนใจคนรุ่นปัจจุบันให้ตระหนักในปัญหา โลกร้อน”

จากแนวคิดที่ยกมาดังกล่าว ทำให้คิดทบทวนกิจกรรมของชาวพุทธในปัจจุบัน ไม่ว่าจะ เป็นกิจกรรมทางศาสนาหรือวัฒนธรรมประเพณีที่เชื่อมโยงกับศาสนาก็ตาม จะพบว่า กิจกรรมทางวัฒนธรรมบางกิจกรรมอาจหลงลืมความกตัญญูต่อสิ่งแวดล้อม หลายกิจกรรมทำให้โลกร้อนขึ้นทั้งที่เจตนาหรือไม่เจตนา รวมทั้งอาจเกิดจากการขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม บทความนี้จึงขอยกตัวอย่างวัฒนธรรมโรงเรียนในท้องถิ่น ที่ควรปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้เป็น “วัฒนธรรมโรงเรียน โรงบุญ เพิ่มทุนรักษ์สิ่งแวดล้อมและสุขภาพ”

ประการที่สอง การส่งเสริมให้ปฏิบัติตามคู่มือของกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุขซึ่งเป็นมาตรฐานการสุขาภิบาลด้านอาหาร เช่น คู่มือวัดสะอาด ฆราวาสสุขใจ ในคู่มือจะแนะนำเรื่องราวที่สำคัญเกี่ยวกับความสะอาดปลอดภัยและความเป็นระเบียบของสถานที่ ซึ่งสามารถกำหนดเป็นมาตรฐานบริเวณที่ตั้งโรงงานได้ดี

ประการที่สาม การกำหนดชนิดของอาหารที่ถูกสุขลักษณะ มีประโยชน์ต่อสุขภาพและให้สอดคล้องกับภาระงานที่บรรจุก จากการทำร่วมงานในเดือนเมษายน 2556 ที่กล่าวข้างต้นพบว่า มีคนที่ทำขนมจีน 4 ราย ไอศกรีม 5 ราย ลาบดิบ ยำผักกาดดอง ยำวันเส้น ส้มตำ ข้าวผัด เกี้ยวน้ำ ขนมหวาน และน้ำดื่มหลายรูปแบบทั้งน้ำอัดลม น้ำผลไม้และน้ำเปล่า ส่วนผู้เขียนร่วมทำบุญโดยให้ทานห่อข้าวเหนียวกว่ากะทิราดหน้าด้วยมะพร้าวขูดเป็นเส้นคลุกน้ำตาลทรายแดง ใช้ใบตองห่อแล้ววางเรียงบนชั้นโตกจำนวน 400 ห่อ ซึ่งผู้เขียนคิดว่า เป็นการพยายามให้ข้อสังเกตกับผู้ร่วมงานให้ตระหนักในธรรมชาติ การพิจารณาเรื่อง ชนิดของอาหารน่าจะช่วยเพิ่มทุนรักษ์สิ่งแวดล้อมและสุขภาพได้

อย่างไรก็ตาม ความเป็นไปได้ขึ้นอยู่กับการประชุมปรึกษาหารือกันทุกภาคส่วน ซึ่ง “วัด” จะเป็นศูนย์กลางของการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย เช่น บุคลากรด้านศาสนา การศึกษา สิ่งแวดล้อม สาธารณสุข กลุ่มแม่บ้าน องค์กรภาครัฐและเอกชนตลอดจนคนในท้องถิ่น เพื่อร่วมพิจารณาการวางแผนงานที่เน้นให้ตระหนักในปัญหาการเกิดภาวะโลกร้อนจากกิจกรรมทางวัฒนธรรมและกิจกรรมในชีวิตประจำวันของคนเรา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กิจกรรมวัฒนธรรมโรงงาน ซึ่งหากการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายสัมฤทธิ์ผล “วัฒนธรรมโรงงานก็จะเป็นโรงบุญ ที่เพิ่มทุนรักษ์สิ่งแวดล้อมและสุขภาพ” สำหรับทุกคนและโลกของเรา

MAEJO VISION

⇒ เอกสารอ้างอิง

- พระครูพิสัยปริยัติกิจ (แก่น อคควมโณ). (2553). ศึกษาวิเคราะห์วัฒนธรรมการให้เชิงพุทธในสังคมไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- พระมหาอนงค์ กตปุญโญ (หล้า ทองอินทร์). (2551). ศึกษาเปรียบเทียบการให้ทานสมัยพุทธกาลกับปัจจุบัน : ศึกษาเฉพาะกรณี ตำบลเมืองเก่า อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- พลลภ กฤตยานวัช. (2552). “พุทธนิเวศวิทยาเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.” วารสารธนาคารอาคารสงเคราะห์ 15(58)